

KRATKE VIJESTI

EUROPSKA KOMISIJA I GRUPA EIB-A POSTAVILE TEMELJE ZA NOVU PANEUROPSKU PLATFORMU ZA ULAGANJA U CJENOVNO PRISTUPAČNO I ODRŽIVO STANOVANJE

Europska komisija i Grupa Europske investicijske banke (EIB) uspostavile su partnerstvo s europskim nacionalnim razvojnim bankama i međunarodnim financijskim institucijama kako bi razvile nove mogućnosti financiranja za cjenovno pristupačno i održivo stanovanje u cijeloj Europi. Na forumu Grupe EIB-a u Luxembourgu povjerenik za energetiku i stanovanje Dan Jørgensen i predsjednica Grupe EIB-a Nadia Calviño istaknuli su važnost rješavanja jednog od najvećih problema građana i vlada u Europskoj uniji. Založili su se za paneuropski poticaj koji bi okupio lokalne i nacionalne, javne i privatne aktere kako bi se ubrzalo financiranje i hitno djelovanje u sklopu Komisijina predstojećeg europskog plana za cjenovno pristupačno stanovanje.

Grupa EIB-a najavila je skoro pokretanje akcijskog plana EIB-a za potporu stanovanju, koji obuhvaća novi portal "sve na jednom mjestu" za pružanje savjeta i financiranje kao potporu inovacijama u građevinskome sektoru, izgradnju cjenovno pristupačnih stambenih objekata te ulaganje u energetska učinkovitost i obnovu stambenoga fonda u cijeloj Europi. EIB planira ulaganja u iznosu od oko 10 milijardi eura u sljedeće dvije godine. Nakon opsežnog savjetovanja Komisija će zajedno s Europskim parlamentom, državama članicama, gradovima, regijama i dionicima objaviti prvi europski plan za cjenovno pristupačno stanovanje. Plan će ponuditi tehničku pomoć gradovima i državama članicama te se usredotočiti na potrebna ulaganja i vještine. Posebno valja istaknuti da će Komisija izraditi europsku strategiju stanograd-

nje kako bi poduprla ponudu stambenih nekretnina, uspostaviti paneuropsku platformu za ulaganja u cjenovno pristupačno i održivo stanovanje, provesti analizu učinka špekulacija stanovima, pružiti potporu državama članicama u udvostručenju planiranih ulaganja u cjenovno pristupačno stanovanje u sklopu kohezijske politike, uhvatiti se ukoštac sa sustavnim problemima kratkoročnog iznajmljivanja i iznijeti prijedloge za rješavanje problema neučinkovite upotrebe postojećega stambenog fonda te revidirati pravila o državnim potporama kako bi se omogućile mjere potpore stanovanju, osobito za energetska učinkovitost i socijalno stanovanje. ■

NA PELJEŠČU GRADI SE LUKA PERNA

U Orebiću je 10. ožujka 2025. potpisan Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za projekt "Izgradnja luke otvorene za javni promet, Perna – trajektno pristanište". Projekt, vrijedan 19,54 milijuna eura, financiran je bespovratnim sredstvima, a ugovor su potpisali ravnatelj Lučke uprave Dubrovačko-neretvanske županije Antun Banovac, ministar mora, prometa i infrastrukture Oleg Butković te ravnatelj SAFU-a Dragan Jelić.

Izgradnjom nove luke Perna i preseljenjem trajektnih linija iz zakrčenog Orebića Pelješac će dobiti novo trajektno pristanište koje će omogućiti sigurniju i pouzdaniju plovidbu na relacijama između Pelješca i Korčule. Nova luka bit će izgrađena u mjestu Kučištu, pet kilometara zapadno od Orebića. Zamišljena je sa središnjim pristanišnim gatom dužine 90,18 m, obalom za prihvat plovila i malim istočnim gatom od 14,15 m koji sačinjavaju operativnu obalu. Na zaobalnoj površini planirani su uređenje parkirišta te izgradnja *café*-bara s terasom, javnim sanitarnim čvorom i priručnim skladištem te prodavaonice karata s če-

kaonicom. Trajekt će u budućnosti izravno povezivati luku Perna s lukom Korčula u Polačistu, koja je trenutačno u izgradnji. Komplementarnost povezu projekata znatno će poboljšati povezanost otoka južnog Jadrana i Pelješca.

Izgradnja luke otvorene za javni promet Perna financira se iz programa Konkurentnost i kohezija 2021. – 2027. Ulaganje od 19,9 milijuna eura u luku Perna, čiji se završetak očekuje do kraja 2026., jedan je od šest projekata lučke infrastrukture u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, ukupne vrijednosti veće od 73 milijuna eura, koji su u posljednjih pet godina sufinancirani sredstvima Europske unije. ■

POTPISAN UGOVOR ZA REKONSTRUKCIJU JUŽNOG LUKOBRANA U LUCI NOVALJA-JUG

U gradu Novalji na otoku Pagu 12. ožujka 2025. svečano je uručen Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za projekt "Rekonstrukcija i dogradnja južnog lukobrana – treća faza izgradnje". Ugovor su potpisali Oleg Butković, potpredsjednik Vlade i ministar mora, prometa i infrastrukture, Tomislav Kustić, ravnatelj Lučke uprave Novalja, te Dragan Jelić, ravnatelj SAFU-a. Ukupna vrijednost projekta iznosi 13,21 milijun eura, a sufinancira se iz programa Konkurentnost i kohezija 2021. do 2027. kroz Poziv za sufinanciranje unaprjeđenja lučke infrastrukture i komunalne vezove.

Projekt obuhvaća rekonstrukciju postojećih objekata i izgradnju novih lukobranskih objekata, obalnih zidova te pontonskih gatova unutar zaštićenog akvatorija luke Novalja-jug. Cilj je projekta omogućiti prihvat većeg broja obalnih linijskih putničkih brodova, poboljšati sigurnost i kapacitet pomorskog prijevoza te omogućiti bolju prometnu protočnost i kvalitetniji prijam posjetitelja i stanovnika otoka Paga.

KRATKE VIJESTI

U sklopu rekonstrukcije planiran je 101 komunalni vez za prihvat plovila duljine od osam do 70 metara, čime će se znatno unaprijediti usluga prijama i priveza brodova tijekom cijele godine. To je ulaganje ključna komponenta u rješavanju problema nedostatka komunalnih vezo-va, što će biti od presudne važnosti za domaće stanovništvo. Istodobno bit će omogućen neometan tijek brzobrodске linije br. 9309 Novalja – Rab – Rijeka, jedne od najvažnijih prometnih linija u tome dijelu Jadrana.

Osim što će nova infrastruktura omogućiti bolje uvjete za pomorski promet, taj projekt doprinit će i estetskoj i funkcionalnoj valorizaciji luke Novalja. Po završetku radova otok Pag dobit će moderne, sigurnije i učinkovitije pomorske pristane, što će doprinijeti povećanju broja posjetitelja i poboljšanju kvalitete života lokalnog stanovništva. Osiguranje novih veza za brodove i vozila, uz veću sigurnost i bolju povezanost, dodatno će ojačati konkurentnost i turističku ponudu otoka. Taj je projekt znatan korak u daljnjoj modernizaciji pomorske infrastrukture Hrvatske, u skladu s politikama održivog razvoja i unapređenja transportnih kapaciteta na Jadranu. ▀

POTPISAN UGOVOR O IZGRADNJI RIBARSKE LUKE U KOMIŽI

Ribarska luka vrijedna 14 milijuna eura u Komiži na otoku Visu bit će izgrađena do ljeta 2027., a ugovor o radovima potpisan je 7. ožujka 2025. u prostorijama Lučke uprave Split između Lučke uprave i splitske tvrtke *Pomgrad Inženjering*, koja je izabrana za glavnog izvođača radova. Ribarska luka u Komiži gradi se u suradnji Vlade Republike Hrvatske, Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, Splitsko-dalmatinske županije i Lučke uprave Split. To je druga ribarska luka

koja se gradi na području Splitsko-dalmatinske županije, nakon što je prije četiri godine izgrađena ribarska luka Brižine u Kaštelima. Vrijednost projekta iznosi 13,8 milijuna eura, a planirano je da radovi traju 28 mjeseci. ▀

HRVATSKE VODE NA FORUMU MISIJE EU-A O OCEANIMA I VODAMA 2025.

Od 3. do 7. ožujka 2025. u Bruxellesu je održan forum misije EU-a "Obnova naših oceana i voda", jedno od ključnih europskih događanja posvećenih zaštiti i obnovi vodenih ekosustava. Forum, organiziran u sklopu Europskih dana oceana, okupio je vodeće europske stručnjake, istraživače, donositelje odluka, predstavnike industrije i organizacija civilnog društva radi jačanja suradnje i pronalaska inovativnih rješenja za održivo upravljanje vodama i prilagodbu klimatskim promjenama.

Težište je stavljeno na misiju EU-a "Obnova naših oceana i voda", Europski pakt za oceane te Europsku strategiju vodne otpornosti radi definiranja prioriteta i smjernica do 2030. U sklopu Foruma predstavljani su dosadašnji rezultati i daljnji koraci u provedbi misije, koja uz potporu 400 milijuna eura iz programa Horizont Europa nastoji ostvariti tri temeljna cilja: zaštitu i obnovu morskih i slatkovodnih ekosustava, smanjenje i uklanjanje onečišćenja te razvoj kružnoga i ugljično neutralnoga plavoga gospodarstva.

U sklopu svojeg doprinosa ostvarivanju tih ciljeva *Hrvatske vode* aktivno sudjeluju u međunarodnim projektima usmjerenima na zaštitu i obnovu vodenih ekosustava. Među njima posebno se ističu projekti DaWetRest, u sklopu kojeg je ostvareno i sudjelovanje na forumu kao dio projektnih aktivnosti, te DANSER i SWIM. Svi ti međunarodni projekti posvećeni su obnovi močvarnih i riječnih područja, unapređenju vodnih sustava

te jačanju njihove otpornosti na klimatske promjene. Kroz međunarodne projekte *Hrvatske vode* daju važan doprinos ostvarivanju ciljeva misije EU-a za obnovu oceana i voda, pridonoseći dugoročnoj zaštiti i održivome upravljanju vodenim ekosustavima.

Na tematskoj sjednici "Zaštita i obnova morskih i slatkovodnih ekosustava" dr. sc. Danko Biondić, voditelj Sektora razvika i vodnogospodarskog planiranja u *Hrvatskim vodama*, predstavio je projekte i inicijative Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije te *Hrvatskih voda*, istaknuvši njihovu ulogu u revitalizaciji vodenih sustava i zaštiti biološke raznolikosti. Uz njega na Forumu su *Hrvatske vode* predstavljali i članovi projektnog tima DaWetRest i DANSER Svjetlana Lozančić, dipl. ing. građ., Sandra Tomić, dipl. oec., Sara Klibert Pavić, mag. ing. aedif., i Zoran Sever, dipl. ing. geod.

Sudjelovanje na Forumu omogućilo je *Hrvatskim vodama* povezivanje s europskim i međunarodnim partnerima, razmjenu znanja i iskustava te doprinos oblikovanju budućih politika usmjerenih na dugoročnu zaštitu rijeka, jezera i obalnih područja. Aktivnim sudjelovanjem u europskim inicijativama i istraživačkim projektima *Hrvatske vode* nastavljaju raditi na očuvanju i obnovi vodenih ekosustava, osiguravajući njihovu otpornost i održivost za buduće generacije. ▀

REKONSTRUKCIJA VODOTOKA RIČINE

U sklopu projekta rekonstrukcije vodotoka Ričine kroz urbano područje grada Zadra planiraju se proširenje i modernizacija postojećeg vodotoka u dužini od 3,1 kilometra. Cilj je projekta znatno povećati kapacitet vodotoka, što će doprinijeti boljoj zaštiti od poplava i omogućiti sigurnost građana i imovine na tome području. Jedan od ključnih elemenata projekta jest proširenje kinete vodotoka,

KRATKE VIJESTI

čime će biti osiguran potreban inundacijski pojas širine pet metara duž cijelog vodotoka. Taj zahvat omogućit će povećanje kapaciteta vodotoka sa sadašnjih 20 m³/s na najmanje 57 m³/s, što je gotovo trostruko povećanje kapaciteta u odnosu na postojeće uvjete. Projekt uzima u obzir postojeće mostove koji prelaze preko vodotoka kako bi se omogućio neometan protok vode bez ugrožavanja infrastrukturnih objekata.

Projekt rekonstrukcije vodotoka Ričine podijeljen je u četiri faze. Prva i četvrta faza, koje obuhvaćaju dionice od mosta na Gaženičkoj cesti do mosta na državnoj cesti D8, završene su u 2021. i 2023. te su dobivene uporabne dozvole. Druga i treća faza, koje se protežu od mosta u Ulici Franka Lisice do lokacije izmještanja korita u blizini trgovačkog centra *Supernova*, trenutačno su u fazi izvođenja radova.

Ukupna ugovorena vrijednost projekta iznosi 5.332.015,46 eura, a za njegovu realizaciju osigurana su bespovratna sredstva u sklopu Nacionalnog plana oporavka i otpornosti. EU-ovo sufinanciranje iznosi 2.334.317,79 eura, čime se doprinosi održivome razvoju grada Zadra i jačanju njegove otpornosti na poplave. Projekt rekonstrukcije vodotoka Ričine važan je korak u modernizaciji infrastrukture grada Zadra uz istodobno povećanje razine sigurnosti i kvalitete života njegovih građana. ■

REKONSTRUKCIJA BRANE VLAČINE

Brana Vlačine, smještena u blizini Gornje Baštine, jedan je od ključnih objekata za navodnjavanje polja na zadarskome području. Iako je izgrađena davne 1972., brana je i dalje vrlo važna za poljoprivrednu proizvodnju jer omogućuje navodnjavanje polja Gornje Baštine i Smilčića. Uz to brana je ključna u smanjenju vodnih valova na vodotoku Baštice, nizvodno od samog objekta.

Brana Vlačine nasuta je gravitacijska brana, visine 10,2 metra, što je čini srednje visokom branom, dok ukupna duljina nasipa iznosi 867 metara. Maksimalni volumen akumulacije te brane je 913.000 kubnih metara vode. Međutim, unatoč svojoj važnosti brana je 2014. pretrpjela znatna oštećenja uslijed velikih oborina. Zbog toga je odmah hitno sanirana kako bi se omogućila stabilnost objekta. Iako je stabilizacija izvedena, kapacitet akumulacije brane nije mogao biti u cijelosti vraćen, što je ozbiljno utjecalo na mogućnost navodnjavanja.

Kako bi se omogućilo ponovno ostvarivanje punoga kapaciteta akumulacije za navodnjavanje, *Hrvatske vode* pokrenule su projekt rekonstrukcije brane Vlačine. Projekt uključuje kompletnu rekonstrukciju brane, što će omogućiti povećanje učinkovitosti sustava navodnjavanja te obnovu i stabilizaciju svih ključnih infrastrukturnih elemenata. Tijekom radova, a kako bi se omogućilo reducirano navodnjavanje, poduzete su brojne privremene mjere. U sklopu tih mjera izgrađene su privremene građevine i sustavi koji su omogućili kontinuiranu opskrbu vodom za poljoprivredna zemljišta.

Ukupna vrijednost ugovorenih radova iznosi 1.106.576,42 eura. Taj projekt ima znatan utjecaj na poljoprivredu na tome području jer će omogućiti povećanje kapaciteta za navodnjavanje, što je ključno za održivost poljoprivredne proizvodnje, osobito u sušnim razdobljima. Po završetku radova brana Vlačine bit će u cijelosti obnovljena i ponovno će ispuniti svoju funkciju od ključne važnosti za lokalnu zajednicu i poljoprivredne proizvođače. ■

IZGRADNJA RETENCIJE STUBLOVAC I UREĐENJE POTOKA STUBLOVCA I POTOČANA KOD SLATINE

Izgradnja retencije Stublovac i uređenje potoka Stublovca i Potočana ključni su

infrastrukturni projekti koji su znatno smanjili rizik od poplava u istočnome dijelu grada Slatine. Taj projekt ne samo da poboljšava sigurnost i zdravlje stanovništva, nego i štiti materijalna, ekološka i kulturna dobra na tome području.

Potok Stublovac ima svojstva brdskog toka, a njegova se voda ulijeva u potok Potočane, koji je zbog ograničenoga kapaciteta u prošlim godinama uzrokovao poplave pri intenzivnijim oborinama. Te poplave ugrožavale su cestu, željezničku prugu te stambene i gospodarske objekte na istočnome rubu grada Slatine. Projekt je obuhvatio izgradnju retencije na potoku Stublovcu, koji ima kapacitet od 334.400 m³ i dužinu od 693 m na potocima Stublovcu i Potočanima. Retencija će zadržavati bujične poplavne vode i spriječiti poplave u sljedećim godinama. U sklopu projekta izgrađeni su i veći propusti na potocima Stublovcu i Potočanima, čime je omogućena bolja protočnost vode, što je ključna mjera za smanjenje poplava u budućnosti. Za potok Potočane izvedeni su radovi na regulaciji korita, dno je obloženo kamenim materijalom te je izgrađen armiranobetonski kanal za smanjenje rizika od plavljenja. Također, izgrađeni su propusti na ključnim točkama duž potoka Potočana, što omogućuje bolju vodnu odvodnju i sprečava začeppljenja koja bi mogla uzrokovati poplave. Cilj je projekta zaštititi istočni dio grada Slatine od poplava, čime se smanjuje rizik po zdravlje i sigurnost stanovništva te štite materijalna i kulturna dobra. Projekt također doprinosi većoj učinkovitosti sustava zaštite od poplava, omogućujući brže i učinkovitije odgovore na moguće bujične poplave. Projekt je sufinanciran iz Mehanizma za oporavak i otpornost (NPOO), a ukupna vrijednost ugovorenih radova iznosi 1.270.688,69 eura. Europska unija sufinancirala je većinu troškova, dok su preostala sredstva osigurala *Hrvatske vode*. Ukupna ugovorena vrijed-

KRATKE VIJESTI

nost za sve radove i nadzor iznosila je 1.429.241,32 eura.

Projekt je realiziran u razdoblju od 2022. do 2024., a sve aktivnosti završene su u planiranome roku, čime je smanjen rizik od poplava za 361 stanovnika u Slatini i osigurana dugoročna zaštita od bujičnih voda.

Završetkom projekta izgradnje retencije Stublovca i uređenja potoka Stublovca i Potočana postignuta je ključna zaštita Slatine od poplava, čime je smanjen rizik za stanovništvo i infrastrukturu na tome području. Taj projekt znatno doprinosi održivoj zaštiti grada od poplava, povećava razinu sigurnosti i sprječava potencijalne ekološke i materijalne štete u budućnosti. ▀

IZGRADNJA NOVOG NASIPA U MEĐIMURJU U ZAVRŠNOJ JE FAZI

Novi nasip uz rijeku Dravu, koji će se protezati od Pušćine do Hrašćana u Međimurskoj županiji, bit će izgrađen do kraja ove godine. Ukupna vrijednost investicije iznosi osam milijuna eura, a projekt je od ključne važnosti za sigurnost od poplava, posebno za lokalnu zajednicu koja je u prošlosti bila izložena opasnosti od poplava.

Povijest poplava na tome području ne zaboravlja se lako. Mještani Pušćina i Nedelišća još se uvijek sjećaju 2012. kada je nasip na Dravi popustio, zbog čega su bile poplavljene mnoge kuće. Tada se tvrdilo da je riječ o rijetkome, rekordnome vodnom valu. Ipak, slična prijetnja ponovila se 2024., kada je visoki vodostaj izazvao ozbiljne poteškoće, no nasipi su izdržali. Tih su dana mještani, vatrogasci i radnici zajednički punili vreće s pijeskom kako bi osigurali dodatnu zaštitu.

Zbog starosti nasipa, koji je na nekim mjestima i stariji od 50 godina, rekonstrukcija je bila neophodna. *Hrvatske vode* ne samo da su obnovile postojeći dio nasipa kod

Pušćina, nego su započele i izgradnju novog nasipa u Gornjem Hrašćanu.

Na Pušćinskome nasipu dosad su izvedeni radovi vrijedni 3,5 milijuna eura, a nasip se prostire na 3,2 kilometra. Preostali su još radovi na samo 250 metara zbog premještanja 110-kilovoltnog dalekovoda. Nasip je projektiran da izdrži rekordne vodne valove. Na tome dijelu, osim na novome nasipu u Hrašćanu, vrijednost radova iznosi pet milijuna eura, a dužina nasipa 3,2 kilometra. Novi nasip projektiran je s krunom od četiri metra i kapacitetom za protok od 3100 kubnih metara, što će lokalnim zajednicama pružiti dodatnu sigurnost. Osim što će nasip biti čvršći, bit će opremljen servisnim putem, a spojne točke nasipa bit će dodatno učvršćene kako bi se eliminirala opasnost od puknuća.

Nikola Novak, načelnik Općine Nedelišće, istaknuo je važnost tih radova za sigurnost stanovništva i zaštitu od poplava. Projekt izgradnje nasipa uz rijeku Dravu važan je korak prema osiguravanju budućnosti lokalne zajednice, čineći ih otpornijima na potencijalne poplave i smanjujući rizik od katastrofalnih događanja. ▀

ENERGETSKA OBNOVA ZGRADE ZAVODA ZA FORENZIČKU PSIHIJATRIJU NEUROPSIHIJATRIJSKE BOLNICE "DR. IVAN BARBOT" U POPOVAČI

U posljednje dvije godine u Neuropsihijatrijsku bolnicu "dr. Ivan Barbot" u Popovači uloženo je oko 10 milijuna eura. U tijeku je energetska obnova zgrade Zavoda za forenzičku psihijatriju, a ugrađeno je i dizalo na Odjelu za gerontopsihijatriju. Sisačko-moslavačka županija nabavlja i medicinsku opremu za tu bolnicu u vrijednosti 760.000 eura, a, među ostalim, bit će nabavljeni digitalni rendgenski uređaj, mamograf, 10 holter EKG-a i uređaj za ergometriju.

Neuropsihijatrijska bolnica "dr. Ivan Barbot" Popovača uskoro će postati centar

dječje i adolescentne psihijatrije te dječje forenzike. Odjel dječje forenzike za sada ne postoji ni u Hrvatskoj ni u susjednim državama pa će se provedbom tog projekta bolnica u Popovači razvijati u smjeru značajne forenzičke ustanove u Hrvatskoj. Proširenje kapaciteta Poliklinike i ustrojavanje Odjela dječje i adolescentne psihijatrije pridonijet će kvalitetnoj brizi o mentalnome zdravlju djece i adolescenata. Uvjeti za to ostvarit će se uređenjem i izgradnjom novih prostora u Ravniku, nedaleko od Popovače, gdje se na temelju sporazuma između Ministarstva zdravstva, Sisačko-moslavačke županije i bolnice preuređuju i dograđuju dva postojeća objekta te grade sportska dvorana i vanjsko igralište te nova zgrada Poliklinike za dječju i adolescentnu psihijatriju. Investicija u Ravniku procijenjena je na 7,6 milijuna eura. Ta su sredstva osigurana u Državnome proračunu. Po završetku te važne investicije u području zdravstva u funkciji djelatnosti dječje i adolescentne psihijatrije i dječje forenzičke psihijatrije bit će četiri objekta: Odjel dječje i adolescentne psihijatrije s kapacitetom od 17 stacionarnih kreveta, Odjel dječje forenzike s kapacitetom od osam stacionarnih kreveta, Poliklinika za dječju i adolescentnu psihijatriju s dnevnom bolnicom i multifunkcionalna dvorana. Svi radovi bit će završeni krajem travnja 2025. Projekt na lokaciji Ravnik projekt je od nacionalnog interesa za koji je Vlada Republike Hrvatske osigurala sredstva, čijom će se realizacijom županijskoj bolnici u Popovači dati važna uloga u zdravstvenome sustavu Republike Hrvatske. ▀

URUČENO SEDAM UGOVORA ZA NOVA RECIKLAŽNA DVORIŠTA VRIJEDNA 4,4 MILIJUNA EURA

Luka Balen, direktor Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (FZO-

KRATKE VIJESTI

EU), i Marija Vučković, ministrica zaštite okoliša i zelene tranzicije, uz državnu tajnicu Anju Bagarić uručili su 11. ožujka 2025. sedam ugovora o dodjeli bespovratnih EU-ovih sredstava ukupne vrijednosti 4,4 milijuna eura. Riječ je o projektima uspostave reciklažnih dvorišta, odnosno građenja i opremanja novih ili nabavu mobilnih reciklažnih dvorišta iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti (NPOO). Radi se o ugovorima za gradove Veliku Goricu, Supetar, Oroslavje, Vrgorac, Kraljevicu te općine Klinča Sela i Seget Donji.

Luka Balen, direktor FZOEU-a, rekao je kako je u sklopu drugog poziva za uspostavu reciklažnih dvorišta odobreno ukupno 4,8 milijuna eura bespovratnih sredstava za 16 projekata. Devet je ugovora već uručeno korisnicima, a na svečanosti održanoj 11. ožujka 2025. dodijeljeno je novih sedam. Pojasnio je kako ti projekti doprinose povećanju stope odvojeno prikupljenoga komunalnog otpada i smanjenju količine otpada koji se odlaže na odlagališta, no osim ulaganja u infrastrukturu uključuju izobrazbeno-informativne aktivnosti za građane, što je vrlo važna karika u sustavu cjelovitoga gospodarenja otpadom. Dodao je kako se u Hrvatskoj intenzivno radi na postizanju ciljeva gospodarenja otpadom, čemu u prilog ide i trend porasta broja reciklažnih dvorišta, kojih je trenutačno 282, a zahvaljujući ovakvim projektima te brojke kontinuirano rastu.

Kako bi se što prije dostigli ciljevi Plana gospodarenja otpadom RH za razdoblje od 2023. do 2028., FZOEU kontinuirano sufinancira projekte za odvojeno prikupljanje i razvrstavanje te za recikliranje odvojenog i obradu miješanoga komunalnog otpada. U sklopu dvaju poziva iz NPOO-a odobreno je ukupno 8,3 milijuna eura bespovratnih sredstava za 24 projekta reciklažnih dvorišta diljem Hrvatske.

Ministrica Vučković čestitala je korisnicima na uspješno pripremljenim projektima te istaknula kako su ulaganja u infrastrukturu gospodarenja otpadom doprinijela vrlo dobrom pomaku u recikliranju i smanjenju količine komunalnog otpada. Tako je na kraju 2023. stopa recikliranja iznosila 36 %, što predstavlja povećanje od 50 % u odnosu na 2017., a u istome razdoblju smanjen je opseg odlaganja komunalnog otpada sa 72 % na 52 %. Iako ciljevi još nisu dostignuti, vidljiv je znatan napredak prema njihovu ostvarenju. ■

MINISTARSTVO I FOND PROVODE SVE AKTIVNOSTI RADI ŠTO SKORIJEG UKLANJANJA ODLOŽENE TROSKE S LOKACIJE BILJANE DONJE

Dana 6. ožujka 2025. Sud Europske unije donio je presudu u predmetu C-315/23 EK protiv Republike Hrvatske jer nije sanirala nepropisno odlagalište na lokaciji Biljane Donje.

Europska komisija tražila je izricanje jednokratnog iznosa od 1.793.400 eura i dnevne novčane kazne u iznosu od 7560 eura po danu do izvršenja presude. U svojoj presudi Sud zaključuje da Hrvatska nije utvrdila da je odloženi kameni agregat otpad kako bi se njime gospodarilo u skladu s pravom Unije te nalaže Hrvatskoj plaćanje paušalnog iznosa od milijun eura i novčanu kaznu od 6500 eura za svaki dan kašnjenja. Hrvatska je strana aktivno sudjelovala u procesu te je izrečena novčana kazna znatno niža od one koju je tražila Europska komisija.

Troska koja je nastala poslovanjem tadašnje tvrtke TEF se s područja Šibenika na lokaciju Biljane Donje odlagala od 2010. do 2011., pri čemu tvrtka koja ju je odložila nije postupala po rješenjima tadašnje inspekcije ministarstva nadležnog za okoliš.

U skladu sa zahtjevima nadležnih tijela, u više navrata od 2018. ispitivala se mogućnost korištenja troske u građevinarstvu kako bi se smanjila potencijalna financijska šteta, odnosno osigurali imovinskopravni interesi RH, a poziv za prodaju materijala objavljen je 2023. Nakon što se na taj poziv nije javio nitko, Vlada RH je svojim zaključkom iz 2023. obvezala nadležno ministarstvo i Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost da donesu odluku o sanaciji lokacije onečišćene otpadom, osiguraju potrebna sredstva i provedu sanaciju.

Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost proveo je 2024. javnu nabavu za radove uklanjanja otpadne troske te je po odabiru jedna zajednica ponuditelja podnijela žalbu koju je Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave odbila, nakon čega je ista zajednica ponuditelja podnijela tužbu koju je Visoki upravni sud također odbio.

U procesu prikupljanja mišljenja za davanje konačne suglasnosti na odluku o sklapanju ugovora o nabavi radova pristiglo je mišljenje tijela nadležnog za osiguranje imovinskopravnih interesa RH prema kojemu je potrebno dodatno sagledati mogućnost iskorištenja troske kao mineralne sirovine te su u tijeku završne konzultacije. Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije te Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost provode sve aktivnosti radi što skorijeg uklanjanja odložene troske s lokacije Biljane Donje te će o tome nastaviti redovito informirati javnost. ■

REAKCIJA HGK-A NA CARINE SAD-A NA ČELIK I ALUMINIJ

Nove carinske tarife SAD-a na proizvode od čelika i aluminija mogle bi destabilizirati utjecati na gospodarstvo Europske unije. Prema trenutačno dostupnim podacima, ne očekuje se veći izravan utje-

KRATKE VIJESTI

caj na hrvatsko gospodarstvo. U 2024. proizvodi od čelika i aluminijski činili su 1,5 posto opsega hrvatskog izvoza u SAD, no izvjestan je posredan utjecaj kada se tarife odražavaju na narudžbe naj snažnijih partnera Hrvatske kao što su Njemačka, Italija i Austrija.

“Glavni je izazov za europsku industriju čelika kako nadomjestiti očekivani pad izvoza u SAD. Naime, američko je tržište važno za europske proizvođače čelika; izgubljene količine izvoza teško je preusmjeriti na ostala izvozna tržišta. Očekujemo da će najveću korist od ovoga trgovinskog rata imati Kina, kojoj će biti još lakše izvoziti u EU”, poručio je glavni ekonomist Hrvatske gospodarske komore (HGK) Goran Šaravanja.

Europska unija odlučila se za protumjere radi zaštite europskoga gospodarstva, što za sobom povlači porast cijena proizvoda koji su predmet carina i pad opsega robne razmjene. Šaravanja smatra da je uvođenje carina očekivan potez nove administracije, no isto tako nedvojbeno štetan za gospodarstvo na obje strane Atlantika. Europska unija nije imala alternativu uvođenju protumjera, a nedostatak reakcije bio bi protumačen kao slabost.

Goran Šaravanja, glavni ekonomist HGK-a, istaknuo je da američka administracija nedosljedno uvodi carinske uvjete, često ih odgađa ili u cijelosti od njih odustaje. Naglasio je kako bi EU trebala pokazati strpljenje, pratiti daljnji razvoj situacije i pregovarati iz pozicije snažnoga gospodarstva s kojim SAD ostvaruje najintenzivniju bilateralnu razmjenu u cilju suspenzije američkih carina. Dodao je i da su postojeće te moguće nove carine posebno nepovoljne jer je SAD jedan od ključnih hrvatskih trgovačkih partnera. Važnost američkog tržišta za hrvatsku industriju dodatno je porasla u 2024. kada se SAD popeo za jednu poziciju i zauzeo osmo mjesto među najznačajnijim hrvatskim izvoznim tržištima.

Hrvatska u SAD najviše izvozi lijekove, imunološke proizvode, transformatore, oružje, i druge proizvode visoke dodane vrijednosti, a ne sirovinu ili polugotove proizvode kao što je to slučaj s nekim drugim zemljama. Osim izvoza roba samo u 2024. prihodi od izvoza usluga iz Hrvatske u SAD iznosili su gotovo 700 milijuna eura. Najviše usluga izvezli smo iz sektora turizma, IT industrije te usluge savjetovanja. ▀

RAZVOJ EDUKACIJSKIH PROGRAMA O CJELOŽIVOTNOME CIKLUSU UGLJIK U ZGRADAMA

Stručnjaci u građevinskom sektoru trebaju se stalno usavršavati i pratiti održive prakse kako bi građevinski projekti mogli rezultirati smanjenjem ugljičnog otiska u izgrađenome okolišu. Edukacijski programi za inženjere razvijeni u sklopu EU-ova projekta TOP CLeveR fokusirani su na cjeloživotni ciklus ugljika (*Whole Life Carbon – WLC*), a stručnjacima omogućuju stjecanje znanja i primjenu praktičnih alata za procjenu i smanjenje emisija ugljika kroz sve faze životnog vijeka zgrade.

Trenutačni plan obuke koji su razvili savjeti za zelenu gradnju (GBC) iz Slovenije i Poljske sastoji se od tri modula. Prvi modul uvodi osnovni koncept WLC-a, uključujući prepoznavanje razlike između operativnog i ugrađenog ugljika, ulogu potencijala globalnog zagrijavanja (*Global Warming Potential – GWP*) kao jednog od indikatora za održivost te metodologiju procjene životnog ciklusa (*Life Cycle Assessment – LCA*). Materijali će također pružiti informacije o tome kako LCA podržava donošenje odluka u fazama projektiranja i izgradnje te kako se upotrebljavaju EPD-ovi (*Environmental Product Declaration – EPD*) kao transparentni i standardizirani okolišni podaci. Također, objašnjeno je kako se zajednički europski okvir za procjenu održivosti zgrada, *Level(s)*, može

primijeniti u analizi cjeloživotnog ciklusa ugljika zgrada.

Drugi modul fokusira se na LCA metodologiju, a težište je na korištenju pouzdanih izvora podataka o materijalima kako bi rezultati bili usporedivi. Također su predstavljeni specijalizirani alati za procjene cjeloživotnog ciklusa ugljika. Sadržaj uključuje i detaljne smjernice za izračun ugljičnog otiska te oblik i opseg izvještavanja o ugljičnome otisku zgrada kako bi se omogućila jasna i transparentna prezentacija rezultata i pretpostavki. Treći modul obuhvaća usporedbu strategija dekarbonizacije i zakonodavnih mjera u različitim europskim zemljama, uključujući njihove sličnosti, razlike i primjere najbolje prakse u pristupu LCA metodologije uz analizu studija postojećih zgrada. Uz to je prikazana analiza stvarnih primjera te će polaznici moći analizirati rezultate LCA analize, razumjeti omjere ugrađenog i operativnog ugljika te usporediti referentne vrijednosti iz različitih zemalja. Obuka također predstavlja uspješne projekte niskougljičnih zgrada diljem Europe, uključujući uvid u one iz zemalja uključenih u projekt TOP CLeveR (Italija, Hrvatska, Mađarska, Poljska, Slovenija, Španjolska).

Plan obuke kroz tri modula osmišljen je kako bi građevinskim stručnjacima omogućio sveobuhvatno razumijevanje cjeloživotnog ciklusa ugljika u zgradi i primjenu praktičnih alata. Integriranjem tih koncepata u svakodnevni rad stručnjaci mogu znatno doprinijeti održivijemu i ugljično svjesnijemu građevinskom sektoru. Više informacija može se pronaći na stranicama Hrvatskog savjeta za zelenu gradnju. ▀

USPIJEŠNO ODRŽANA EDUKACIJA “KONZULTANT ZA EU TAKSONOMIJU”

Hrvatski savjet za zelenu gradnju (GBC Croatia) uspješno je održao specijaliziranu

KRATKE VIJESTI

edukaciju "Konzultant za EU Taksonomiju" koja je izazvala veliko zanimanje stručnjaka iz područja građevinskog sektora, financijskih institucija i konzultantskih tvrtki. Edukacija je održana 11. ožujka 2025. u Zagrebu, u prostorijama zgrade *Tehnike*, a sudjelovalo je 55 polaznika, kojima je na kraju edukacije uručen certifikat. Na predavanjima i kroz praktične primjere polaznici su dobili ključne informacije o europskome i nacionalnome regulatornom okviru, ESG izvještavanju, tehničkim kriterijima održivosti te postupcima verifikacije ulaganja u zgrade u skladu s EU taksonomijom.

U kontekstu europskih klimatskih ciljeva i rastućih zahtjeva tržišta EU taksonomija postaje ključni alat za usmjeravanje financijskih ulaganja prema održivim projektima. Edukacija je sudionicima omogućila dublje razumijevanje kriterija održivosti u građevinskome sektoru i toga kako ih primijeniti u projektima novogradnje, obnove, kupnje i vlasništva te upravljanja nad nekretninama.

GBC Croatia, kao član *Climate Positive Europe Alliance* (CPEA), aktivno je sudjelovao u razvoju metodološkog okvira za ocjenu usklađenosti ulaganja s EU taksonomijom te nastavlja doprinositi širenju znanja i podizanju stručnih kapaciteta u tome području. Zbog velikog interesa uskoro će biti objavljeni novi termini edukacije "Konzultant za EU Taksonomiju". Osim toga najavljena je nova stručna konferencija "Održivo financiranje & energetska učinkovitost", koja će biti održana 15. travnja 2025. u hotelu *Esplanade* u Zagrebu.

Konferencija okuplja ključne dionike iz financijskog, građevinskog i energetskog

sektora radi rasprave o najnovijim modelima financiranja energetske učinkovitosti i održive gradnje. Težište će biti na novim tehnologijama i materijalima koji omogućuju energetske obnovu postojećih objekata, dekarbonizaciju zgrada i implementaciju energetske učinkovitosti u gradnju. Fokus konferencije bit će i na EU taksonomiji, novim financijskim instrumentima i ulozi tržišta kapitala i investicijskih fondova, dok će se istodobno razmatrati primjena novih tehničkih zahtjeva i standarda vezanih uz održivu gradnju. Tema će obuhvatiti i inicijativu *Building Life* te izazove i mogućnosti financiranja energetske obnove u području zgradarstva. ▀

ODRŽANA STRUČNA KONFERENCIJA "PRAKTIČNI KORACI U ZELENOJ JAVNOJ NABAVI"

Dana 25. veljače 2025. u zagrebačkome Hotelu *International* održana je stručna konferencija "Praktični koraci u zelenoj javnoj nabavi", u organizaciji Udruge gradova u RH i Učilišta *EU PROJEKTI i AVELANT-a d.o.o.* Konferencija je okupila predstavnike jedinica lokalne samouprave i iz privatnog sektora te stručnjake u području javne nabave kako bi raspravljali o izazovima, regulativnim okvirima i najboljim praksama održive nabave. U drugome dijelu sudionici su na praktičnim radionicama stekli konkretna znanja o planiranju i provođenju zelene javne nabave.

Prvi modul obuhvatio je pravni okvir i strateške ciljeve, s težištem na regulativi EU-a i Hrvatske, te važnost integracije održivosti u nabavne postupke. U dru-

gome modulu obrađeni su zeleni kriteriji u natječajnoj dokumentaciji, procjena životnog ciklusa proizvoda i ekonomski aspekti zelene nabave.

Treći je modul bio fokusiran na studije slučaja iz Hrvatske i EU-a, analizirajući uspješne primjere i izazove u provedbi, dok je četvrti modul bio posvećen planiranju i implementaciji zelene javne nabave, uključujući razvoj strategija i povezivanje nabave s organizacijskim ciljevima. Kroz interaktivne vježbe i rasprave sudionici su dobili konkretne alate i smjernice za uspješnu primjenu održivih nabavnih procesa u svojim institucijama.

Sudionici Konferencije složili su se s time kako je za uspješnu implementaciju zelene javne nabave potrebno poboljšati pravni i regulatorni okvir, odnosno smanjiti administrativne prepreke i osigurati jasnije smjernice, osigurati financijske poticaje, odnosno smanjiti početne troškove za zelene proizvode i usluge, povećati dostupnost certificiranih proizvoda, odnosno razvijati tržište održivih proizvoda i usluga, te jačati edukaciju i suradnju dionika, i to kontinuiranu edukaciju naručitelja i ponuditelja.

Konferencija "Praktični koraci u zelenoj javnoj nabavi" još je jednom potvrdila da zelena nabava ima budućnost, ali i da je za njezinu uspješnu provedbu ključno osigurati snažniju političku podršku, jasnije financijske mehanizme i strateški pristup. Održivi nabavni procesi donose dugoročne koristi gospodarstvu, društvu i okolišu, a upravo takvi skupovi omogućuju kvalitetan dijalog i razmjenu znanja među ključnim dionicima.

www.casopis-gradjevinar.hr